

OSÝPKY

Charakteristika:

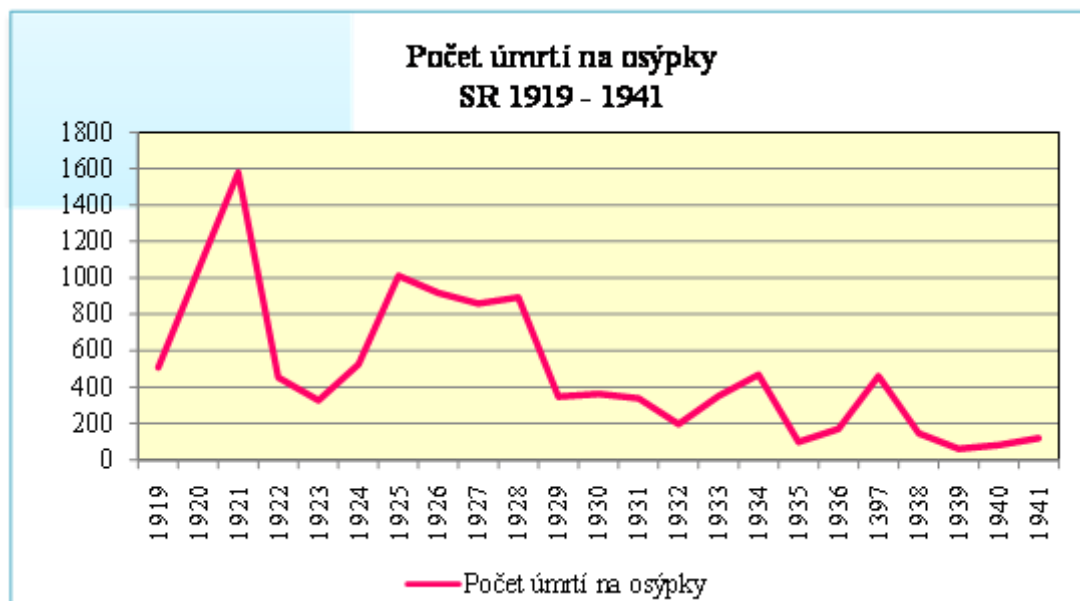
- ⇒ Ochorenie začína **nádchou, kašľom, zápalom spojiviek, svetloplachosťou.**
- ⇒ Teplota sa zvyšuje, na sliznici v ústach vznikajú tzv. Koplikové škvrny – **žltobiele škvrnky s červeným okrajom.**
- ⇒ Na vrchole teploty sa objavuje **splývavá vyrážka**, najprv za ušami, potom na tvári, trupe, končatinách s následným výskytom na celom do štyroch dní.
- ⇒ Infekcia má takmer 100 % manifestnosť, t.j. prakticky **takmer každý kto sa nakazí má príznaky ochorenia.**
- ⇒ **Obávanými komplikáciami** osýpok sú zápal pľúc a poškodenie CNS. Často dochádza k následnej bakteriálnej infekcii v podobe bronchopneumónií a zápalov stredného ucha.

Výskyt: Osýpky sú vážnym zdravotným problémom v tých krajinách, kde sa neočkuje. Podľa odhadu Svetovej zdravotníckej organizácie vo svete každoročne vzniká takmer 40 miliónov ochorení a 800 000 úmrtí. Postihnuté sú najmä deti do 5 rokov veku.

Kto je v riziku?

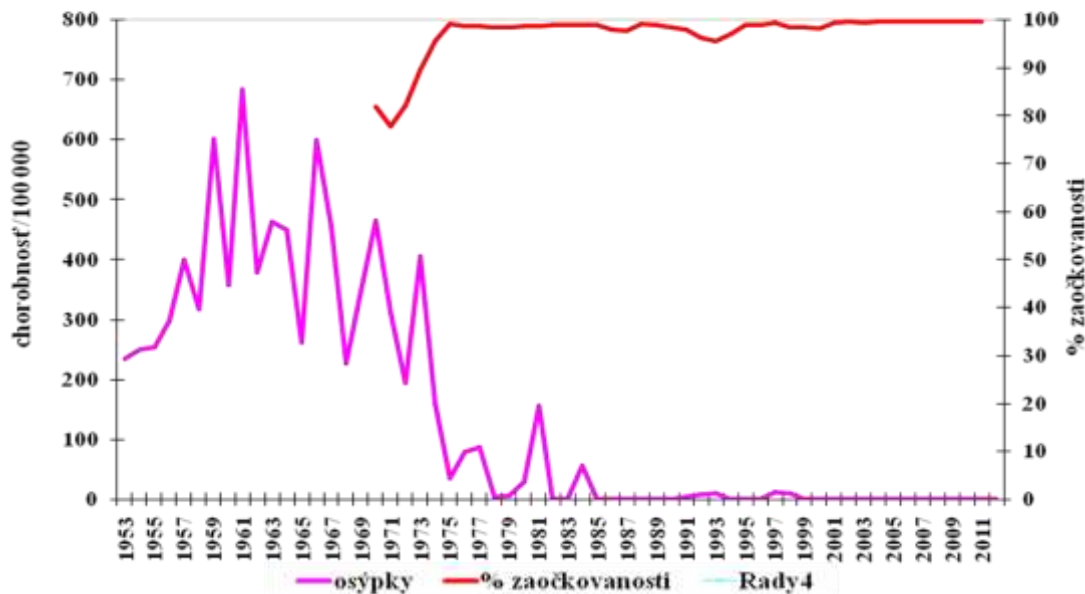
⇒ **NEOČKOVANÉ DETI, NEVAKCINOVANÉ TEHOTNÉ ŽENY, NEIMÚNNE OSOBY**

Na Slovensku sa pred zavedením očkovania proti osýpkam evidovali tisíce ochorení ročne s početnými komplikáciami a úmrtiami.

OSÝPKY

Vývoj nových ochorení a zaočkovanosti, SR, 1953-2012

Po roku 1969, kedy u nás bolo zavedené pravidelné očkovanie detí, chorobnosť postupne klesala až na nulové hodnoty.

V súčasnosti možno hovoriť o dosiahnutí eliminácie osýpok v SR s ojedinelými importovanými ochoreniami. Strategický plán SZO pre osýpky počíta s ich elimináciou v Euroregióne do roku 2010. Konečným cieľom je celosvetová eradikácia tejto nákazy.

Pôvodca nákazy: Vírus osýpok je veľmi citlivý na vonkajšie vplyvy. Existuje len jeden antigénový typ vírusu.

Inkubačný čas: V priemere 10 dní.

Prameň pôvodcu nákazy: Chorý človek, najmä v čase výskytu nešpecifických príznakov (nádcha, kašeľ, zápal spojiviek, svetloplachosť)

Prenos pôvodcu nákazy: *Mechanizmus prenosu:* inhalácia. *Faktory prenosu:* vzduch kontaminovaný výlučkami horných dýchacích ciest chorého.

Obdobie nákazlivosti: Od začiatku obdobia s príznakmi až do vymiznutia exantému.

Vnímovosť a imunita: Vnímovosť je všeobecná. Imunita po prekonaní ochorenia je celoživotná.

Preventívne opatrenia:

⇒ **PRAVIDELNÉ OČKOVANIE DETÍ** (optimálne trivakcínou v kombinácii s očkovaním proti rubeole a parotitíde),

⇒ očkovanie v utečeneckých táboroch,

⇒ kontrola zaočkovanosti, kontrola imunitného stavu populácie a ďalšie.